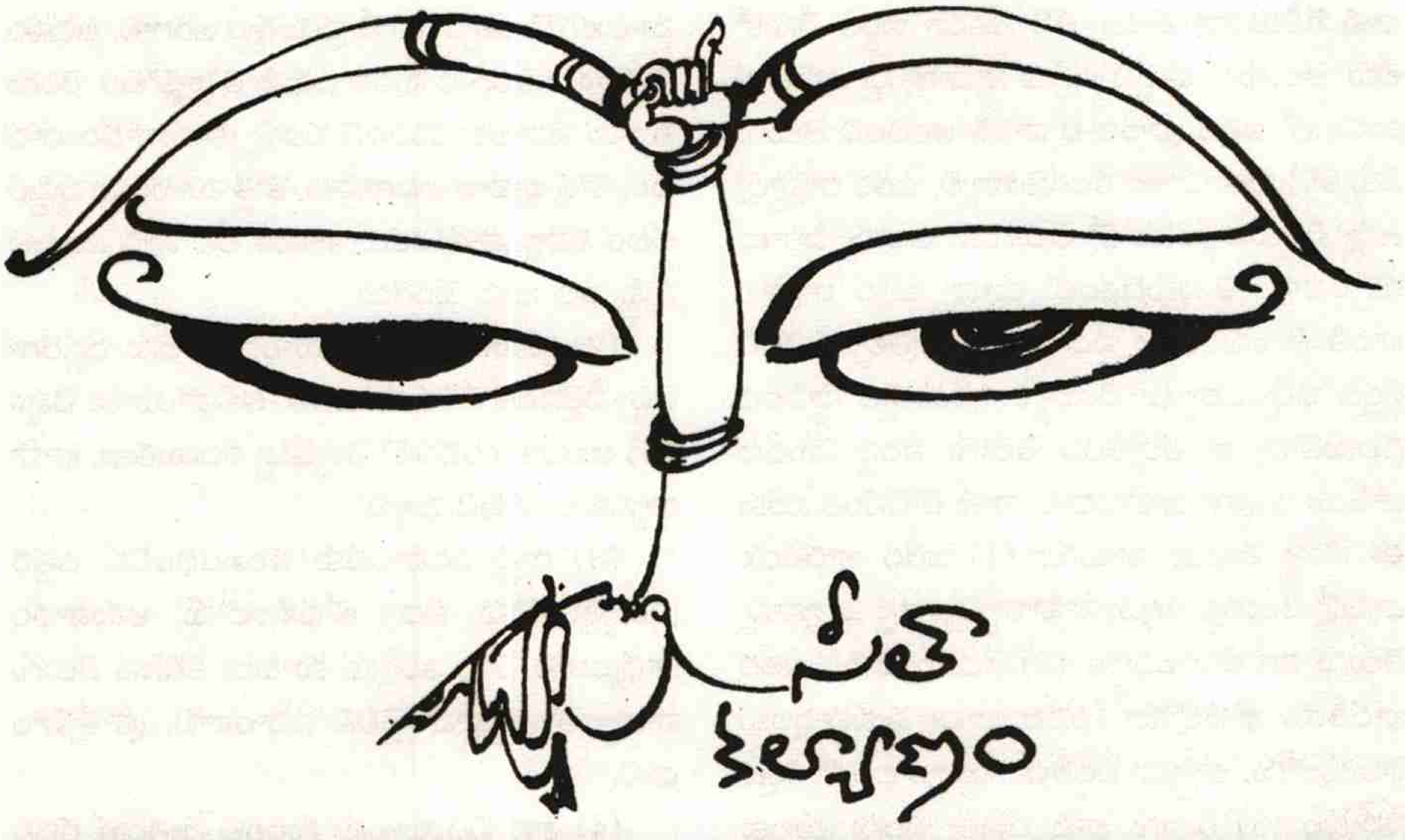

ముళ్లపూడి వెంకటరమణ

కథ, వ్యాసం, సమీక్ష, గిరీశం, బుడుగు - ఏదైనా ఎవరైనా ముళ్లపూడి చేతిలో చక్కగా పండాయి. ఎన్నో మామూలు మాటలు రమణ ప్రయోగంలో కొత్త అలంకారాలను, ధ్వనులను సంతరించు కున్నాయి. ఆయన వచనంలో ఒక తూగు లయ వుంటుంది. అవసరమైన చోట కావల్సినంత చమత్కా రమూ వుంటుంది. కవుకు దెబ్బలాంటి వ్యంగ్యమూ వుంటుంది. ఇది పౌరాణిక ఇతివృత్తం. శివధనుర్భంగ ఘట్టాన్ని అక్షరాలలో బొమ్మకట్టించారు రచయిత. శ్రీరామనవమి శుభవేళ మా పాఠకులకు మంగళా క్షతలుగా యీ కథను సమర్పిస్తున్నాం.

ఫెళ్ళున విల్లు విరిగింది.
మైథిలి గుండె ఝల్లుమంది.
సిరి హరిని వరించింది.

❖ ❖ ❖

పర్జన్య గర్జన వంటి ఆ ఫెళఫెళార్భటికి సమస్త చేతనా ప్రపంచము సంభ్రమ చకితమై సమ్మోహితమై పోయింది. భూధరాలు బ్రద్దలయే వేళ వలె భువన భవనం దద్దరిల్లిపోయింది.

ఆ హర ధనుర్భంగ ధ్వని ధర్ములకు అభయదమై, అధర్ములకు భయదమై మనోహరంగానూ, ప్రాణ హరంగానూ కూడా వినిపించింది. దశ దిశాంతాలనూ సోకి ప్రతిధ్వనించింది.

దూరాన, హిమవత్పర్వతసీమలో తపోనిష్ఠలో వున్న భార్గవరాముడికి అది హెచ్చరిక అయి వినిపించింది. ధర్మప్రతిష్ఠాపనలో, అధర్మ క్షాత్ర సంహారకుడు భృగుకుల తిలకుడి భూమికను క్షాత్ర ధర్మ సంతారకుడు రఘు కులతిలకుడు స్వీకరించే మహత్తర సన్నివేశానికి నేపథ్య గీతమై భాసించింది. భార్గవుడు ఆ ధ్వని విని ముహూర్త కాలం పాటు భ్రుకుటి ముడిచాడు సాలోచనగా.

మిథిలాధిపుడి సభలోనే దగ్గరగా వున్న బ్రహ్మర్షి విశ్వామిత్రుడికి అది విజయభేరిగా వినిపించింది. 'ప్ర-కృతయుగధర్మ ప్రవర్తనానికి నాందీ ప్రస్తావన

ఆణిముత్యాలు

చేశావా ప్రభూ!' అనుకున్నాడాయన.

"దశకంఠ సంహారకాండలో పతాక సన్నివేశం ఆరంభమైంది" అనుకొని ఆనందించారు దేవతలు.

"మా అన్న!" అనుకున్నాడు లక్ష్మణుడు సగర్వంగా.

"నా ప్రతిజ్ఞ చెల్లింది. భగవంతుడే నాకు అల్లుడౌ

తున్నాడు" అనుకున్నాడు రాజర్షి జనకుడు తృప్తిగా, సగర్వంగా.

❖ ❖ ❖

నీలమేఘ శ్యాముడు రాముడు, తాను విరిచిన విల్లును సగౌరవంగా వేదిక మీద ఉంచి, గురువుకు నమస్కరించి నిలచాడు.

'కల్యాణమస్తు, (లోక) కల్యాణమస్తు' అన్నాడు గురువర్యుడు విశ్వామిత్రర్షి.

అన్న బలాన్ని తానెరిగినా, కన్నులారా మనోహర హర ధనుర్భంగ దృశ్యాన్ని చూచి ముగ్ధుడు కాకుండా ఉండలేకపోయాడు లక్ష్మణుడు. విల్లును చేపట్టబోవ డంలో సొగసు, నిలబెట్టి దక్షిణ పాదంగుష్ఠానికి దన్ను పెట్టి వంచి, త్రుటిలో అల్లెతాడు ఎక్కించడంలో ఒడుపు, సౌలభ్యం, బాణం ఆరోపించడంలో మెలకువ, నారిని ఆకర్ణాంతం లాగబోవడంలో చూపిన అంగవిన్యాసం సమ్మోహనకరంగా తోచాయి. అవలీలామానుష విగ్ర హుడుగా గోచరించాడు... 'ఈయన మా అన్నగారు' అనుకున్నాడు లక్ష్మణుడు.

శివ ధనుర్భంగ గర్జనను మించిన జయఘోషతో లక్ష్మణుడు ప్రకృతం లోకి వచ్చాడు. రఘుకులానికి, రాముడికీ, మిథిలాపతికి, మైథిలికీ జయాలను, శుభా లను ఆకాంక్షిస్తూ వారిని కీర్తిస్తూ అప్పుడే తెప్పరిల్లిన సభికులు చేస్తున్న జయధ్వానాలతో హర్షధ్వానాలతో దిక్కులు పిక్కటిల్లుతున్నాయి. శివుడి విల్లు విరచిన ఈ నల్లటివాడి ఘనతను వందిమాగధులు ఉత్సాహంగా అనర్గళంగా గానం చేస్తున్నారు. లక్ష్మణుడు సగర్వంగా సభనంతా కలయజూశాడు.

ఎదుట జనకరాజు ఉత్సాహంతో ఉప్పొంగిపోతూ 'రామా! ఇటు రా నాయనా' అన్నాడు, తాను ఒక మెట్టు దిగుతూ.

విశ్వామిత్ర సమేతుడై రఘురాముడు ఒక అడుగు ముందుకు వేసేవరకూ మరోసారి హర్షధ్వానాలు చెలరేగాయి. జరగబోతున్నదేమిటో అందరికీ తెలుసు. జరగబోతున్నది అందరికీ ఆనందకరమైనదని కూడా అందరికీ తెలుసు. మనసులో పదే పదే అనుకొంటున్న ఆ మంచి మాట, అనవలసిన మనిషి నోట రాగా చెవులారా వినాలని అంతా చంద్రుడి కోసం చాతక పక్షులలా ఎదురుచూస్తున్నారు.

జనకమహర్షి అంజలి ఘటించాడు. "పూజ్య విశ్వామిత్ర మహర్షీ! మీ శిష్యుడు, నా అనుంగు మిత్రుని పుత్రుడు అయిన ఈ దశరథరాముని పరాక్రమాన్ని కన్నులారా చూచి ఆనందించాను. అసంభవము, అసాధ్యము అనుకున్న ఈ రుద్రధనుర్భంగం మేము ఊహించనంత అద్భుతంగా జరిగింది. నాకు బహిః ప్రాణమైన సీతను వీరశుల్క ప్రతిఫలంగా ఇవ్వ సంక ల్పించాను. ఇపుడు ఈ విధంగా దాశరథిని భర్తగా పొందుతున్న మా జానకి, విదేహ వంశానికే కీర్తి ప్రతిష్ఠలు సమకూర్చుతున్నది. ఓ మహర్షీ! ఈ పురు షోత్తముడు రామచంద్రుడికి నేను నా కుమార్తె, సుగుణాల పేటి సీతావధూటిని కన్యాదానం చేయ సంకల్పించాను" అంటూ జానకిని దగ్గరకు తీసుకొని జలకలశం అందుకోబోయాడు జనకమహారాజు.

హర్షధ్వానాలతో మంగళవాదాలతో సభ మార్మ్రో గింది.

రామచంద్రుడు ఒక్కమారు విశ్వామిత్ర మహర్షి వంక చూచి వినయంగా తల వంచుకున్నాడు.

"మా తండ్రిగారి అనుమతి లేనిదే పాణిగ్రహణం సంభావ్యం కాదు గదా" అన్నాయి రాముడి చూపులు.

"జానాను. ఈ ఆనందోద్వేగ సమయంలో కూడా ఎంతటి స్థిమితమయ్యా నీకు" అంది ముహూర్తకాలం పాటు సౌమిత్రి వదనంలో తొంగిచూచిన గౌరవ భావరేఖ.

'అది న్యాయమే. అవశ్యకరణీయమే' అని ఆమోదించింది గురువుగారి మనస్సు.

పరేంగితజ్ఞులయిన ప్రభువు, జనకరాజర్షికి రామహృదయం అవగతమైంది. జనకసుత సీత కూడా ఈ ధర్మాన్ని గ్రహించిందని, ఆమె చెంపల కెంపుల వెలుగులోనే అధరాగ్రాన లీలగా గోచరించి మాయమైన మందహాస రేఖను చూచి రాముడు అవలీలగా గ్రహించాడు.

సభలో హర్షధ్వానాలు స్థిమితపడేవరకు ఈ కర్తవ్య నిదాన, నిర్ణయాలు జరిగిపోయాయి.

❖ ❖ ❖

"కావున ఓ బ్రహ్మజ్ఞాన సంపన్నుడా! ఈ శుభ వర్తమానాన్ని దశరథ మహారాజుకు అందజేసి వారిని ఆహ్వానించడానికై నా మంత్రులను అయోధ్యకు పంప సంకల్పించాను. ఇందుకు తాము అనుమతించవలెను" అన్నాడు జనకమహారాజు

❖ ❖ ❖

జనక నృపతి పురోహితుడు శతానందుడు దారి చూపగా విశ్వామిత్రుడు, రామచంద్రుడు, ఆ వెనుక సౌమిత్రి విడిదికి బయలుదేరారు.

ఈసారి దారి వేరు.

తాము మిథిలానగరం వచ్చిన వేళ జనక మహారాజు యాగశాలలో వున్నాడు. ఆహూతులతో నగరం కోలాహలంగా వుంది. రథాలతో వీధులన్నీ నిండివున్నాయి.

"మహర్షీ! మనకు ప్రశాంతమైన స్థలంలో నివాసాన్ని చూడండి" అని రాముడు కోరాడు.

విశ్వామిత్రుడు చూపిన బసలో విడిది చేసిన వేళ, శివధనుస్సును చూడవచ్చిన మరిద్దరు రాకుమారులు...

"ఆ నల్లనివాడే విల్లు విరచిన రాముడట" అంటు న్నారు ఎవరో...

"వాళ్ళు మొత్తం నలుగురన్నదమ్ములు... రాముడి వెంట ఉన్న తేజోవంతుడే..."

"వంధిమాగధుల స్తుతిపాఠాలు ఇవాళ శ్రుతి మధురంగా, అతి సహజంగా వినిపించాయి సుమీ!"

"దాదాపు అతిశయోక్తులు దొరకక అవస్థ పడ్డారట. ఎంత చెప్పినా వాళ్ళకే తృప్తి లేదనుకున్నారు ఇందాక."

"విశ్వామిత్ర మహర్షి వీళ్ళను వెంటబెట్టుకు వచ్చాడు. ధనుర్వేదం అంతా ఉపదేశించాడట."

"అయ్యా వందిగారూ... ఇందాక మీరు గానం చేసినపుడు రాముడి పేరుతో ప్రాస వేసిన మిగతా మూడు మాటలు ఏమిటండీ–"

"అలా వెళ్ళవయ్యా. వెళ్ళి ఆయన ఎదుట నిలబడు. మాటలు వాటంతట అవే వస్తాయి. ధారాళమైన కవితాశక్తి అబ్బుతుంది."

'శతానందుల వారి తల్లి అహల్యాదేవికి శాప విముక్తి ప్రసాదించిన రామ పాదాలు అవే. నమస్క రించు నాయనా! నమస్కరించు.'

ఈ మాట విన్నపుడు రామ పాదాల మహిమ వల్ల సంభవించిన ఒక రమణీయ సన్నివేశం లక్ష్మణుడి మనస్సులో మెరసింది.

అహల్యా గౌతమ మహర్షుల వద్ద సెలవు తీసుకొని, మిథిలకు ప్రయాణం కొనసాగిస్తూ ఉండగా గంగానది తీరాన తామంతా విశ్రమించారు. మరునాడు ఉదయం నదిని దాటడానికి పడవ ఎక్కబోయే వేళ ఈ రామ పాదమే పేచీ తెచ్చి పెట్టింది. పడవవాడు ఒక్క నమ స్కారం పెట్టి వెళ్ళిపోబోయాడు.

"ఏమయ్యా గంగ దాటించవా?" అన్నారు విశ్వా మిత్రులవారు.

"స్వామీ, మీ వెంట ఉన్న ఆ నల్లనాయన పాదధూళి సోకితే రాళ్ళు ఆడవాళ్ళుగా మారుతున్నట్టు విన్నాను బాబూ! నాకున్నదల్లా ఒక్కటే పడవ. ఇపుడాయన కాలు మోపగానే ఇది ఇంకో ఆడదిగా మారిపోతే నా గతేం కాను?... నన్ను దయ చూడండీ" అన్నాడా పడవవాడు గడగడ వణుకుతూ.

అందరికీ నవ్వు వచ్చింది "భయపడకయ్యా! అలాంటిదేమీ జరగదులే" అన్నారు విశ్వామిత్రుల వారు నెమ్మదిగా నవ్వుతూ.

"అదుగో తనలో తాను నవ్వుకుంటున్నాడే... అందగాడు. ఆయనే లక్ష్మణుడు. సుమిత్రాదేవి కుమా రుడు."

"అపర విష్ణువులా ఉన్న ఆ చిన్నవాడికి ఊర్మిళా దేవి నిచ్చి పెళ్ళి చేస్తేనో..."

జనవాణి అని ఆనందిస్తున్న సౌమిత్రి ఉలికిపడి, చుట్టూ చూచి తల వంచుకొని అడుగు చురుకుగా వేసి అన్నకు దగ్గరగా వెళ్ళాడు.

అన్ని కక్ష్యలూ దాటి, సింహద్వారం సమీపించేసరికి రథం ఆయత్తం అయి ఉంది. అక్కడ రామదర్శనం కోసం వేచి ఉన్న వేలాది జనులు జయధ్వానాలు చేశారు.

రాముడు అందరికీ నమస్కరించి రథం ఎక్కాడు.

దశరథ మహారాజుకు జనకుడి శుభవర్తమానం అందజేయబోయిన దూతలు మూడు పగళ్ళు, హుటా హుటిగా ప్రయాణం చేసి అయోధ్య చేరుకొన్నారు. చేరిన వెంటనే రాజదర్శనం సంపాదించారు.

తేజస్వి అయిన చక్రవర్తిని చూచి అంజలి ఘటించి తమను పరిచయం చేసుకొన్నారు. ఆ స్నేహమయుడి ప్రియవాక్కు విని ధైర్యం తెచ్చుకొని మాట్లాడారు. రామ లక్ష్మణుల క్షేమం తెలిపారు. శివచాప ఖండనోదంతాన్ని విన్నవించారు. జనకమహర్షి హృదయాన్ని, కల్యాణ సంకల్పాన్ని నివేదించారు.

దశరథ మహారాజు సంతోషంతో ఉప్పొంగి పోయాడు. తమ ఉపాధ్యాయులు వసిష్ఠ వామదేవుల ఆమోదంతో, మర్నాడే మిథిలకు ప్రయాణం కావాలని నిశ్చయించాడు.

ధనకనక వస్తువాహనాలతో ప్రయాణానికి సర్వం సిద్ధమైంది. వసిష్ఠుడు, వామదేవుడు, జాబాలి, కాశ్య పుడు, దీర్ఘాయుష్మంతుడు మార్కండేయుడు, కాత్యాయ నుడు మొదలగువారు ముందు నడువగా దశరథ మహా రాజు భరత శత్రుఘ్నులతో, భార్యలతో ఇతర బంధు మిత్రులతో నాలుగు పగళ్ళు ప్రయాణం చేసి మిథిలా పురి చేరుకున్నాడు.

ఈ సప్తాహాలూ రామలక్ష్మణులు పుణ్యకథా శ్రవణంతో శ్రుతకథా పునశ్చరణంతో కాలక్షేపం చేశారు. విశ్వామిత్రుడి వెంట నిత్యమూ యాగశాలకు వెళ్ళి అక్కడికి వచ్చిన ఋషులను దర్శించి సద్గోష్ఠి నెరపారు. విడిదిలో ఉన్నపుడు, సిద్ధాశ్రమం నుండి తాము మిథిలకు సాగించిన ప్రయాణంలో రాత్రివేళ విశ్వామిత్ర మహర్షి చెప్పిన గాథలను... కుశ వంశీయుల కథ, గంగావతరణం, కుమార సంభవం, సాగర చరిత్రం, సముద్ర మథనం మొదలైనవాటిని చర్చించి లోక వృత్తాన్ని ఆకళింపు చేసుకున్నారు.

దానవులను సంహరించి సాధుజనులను సంరక్షించడానికి శ్రీ మహావిష్ణువు ఎత్తిన అవతారాల కథలు చెప్పుకొన్నారు.

అక్కడ జనకరాజు అంతఃపురంలో కూడా ఈ యేడు రోజులూ పుణ్యకథలే వినిపించాయి. అక్కడ పుణ్యకథా నాయకుడు ఒకడే. పురుషోత్తముడు రాముడు. చెలులూ, చెల్లెళ్లూ కూడా జానకికి ముప్పొద్దులా రామకథలే చెప్పారు. చెప్పిన కొద్దీ ఊరేవి; ఊరిన కొద్దీ ఊరించేవి.

❖ ❖ ❖

దశరథ మహారాజు వస్తున్నాడన్న వార్త రాగానే జనకుడు ఉపాధ్యాయ, మంత్రి పరివార సమేతుడై కాబోయే వియ్యంకుడు అయోధ్యా నగర చక్రవర్తికి ఎదురేగి స్వాగతం చెప్పాడు. వారందరినీ యజ్ఞశాలకు తీసుకువచ్చి మర్యాదలు చేశాడు.

"ఓ రాజా! తాము మా భూమికి రావడము నా భాగ్యము. వశిష్ఠాది మహర్షులంతా కూడా ఈ శుభకార్య సందర్భంగానైనా ఇటు రావడము నా సుకృత ఫలమనే తలుస్తున్నాను. ఓ రాజా! రామచంద్రుడి పరాక్రమ విభవం తామూ మేము కూడా గర్వించవలసినది. రఘువంశము వారితో ఈ విధంగా మేము వియ్యమాడుతున్నందువల్ల మా వంశ ప్రతిష్ఠ ఇనుమడిస్తున్నది. రేపు యాగం సమాప్తం కాగానే, వసిష్ఠ విశ్వామిత్రాది మహర్షుల ఆశీర్వచనంతో తమ ఆమోదంతో సీతారాముల కల్యాణం జరిపించవలెనని సంకల్పించాను" అన్నాడు జనకుడు.

దశరథుడు మహదానందహాసం చేశాడు.

"రాజర్షీ! ఇపుడు దాతలు తాము. అందువల్ల

దానము మీ సంకల్పం ప్రకారం ఉంటుంది. తాము ఏమి యిస్తామన్నా ఎప్పుడు ఇస్తామన్నా అందుకోవడమే మా వంతు" అన్నాడాయన.

ఈ ప్రియ వచనానికి జనకరాజర్షి, అక్కడి పెద్దలు అంతా ఎంతో సంతోషించారు.

ఆ రాత్రి దశరథుడు సూర్యచంద్రుల వంటి పుత్రులిద్దరినీ తన వద్ద కూర్చోబెట్టుకొని, వారి వనజీవన యాత్రా విశేషాలను గుచ్చి గుచ్చి అడిగి తెలుసుకొన్నాడు. సద్గుణ నిధి రాముడు వినమ్రతతో స్వీయ ప్రతాపాన్ని ప్రస్తావించని సందర్భాలలో తండ్రి తన చిన్న కుమారుడి వంక చూచేవాడు. లక్ష్మణుడు నవ్వి, ఆయా విశేషాలను, అన్నగారి ప్రజ్ఞాప్రాభవాలను మహోత్సాహంతో వర్ణించి చెప్పేవాడు.

ఈ విధంగా ఆ రాత్రి ఉత్సాహవంతంగా గడిచి పోయింది.

❖ ❖ ❖

మరునాడు యజ్ఞకాండ నిర్ణీత ప్రకారం పూర్తి కాగానే, జనకుడు సాంకాశ్య నగరములో వున్న తన తమ్ముడు కుశధ్వజుడిని పిలిపించాడు. ఆయన రాగానే ఉపాధ్యాయ సమేతుడై కొలువు తీరాడు. వివాహ ముహూర్తం నిర్ణయించ నిశ్చయించి అందుకై దశరథ మహారాజునూ, వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులనూ ఆహ్వానించ వలసిందిగా తన మంత్రి సుదామనుణ్ణి పంపించాడు.

పురోహితులు, హితులు, పుత్రులూ వెంటరాగా దశరథుడు జన సదనానికి వెళ్ళాడు. స్వాగతాది మర్యాదల అనంతరము ఇక్ష్వాకుల కులగురువు, దైవము అయిన వసిష్ట మహర్షి, ఇక్ష్వాకు వంశ సంభవాన్ని, ఆ వంశానికీ, వారేలిన నేలకూ కూడా కీర్తి ప్రతిష్ఠలు చేకూర్చిన రాజుల రారాజుల చరిత్రను వివరించాడు.

"జనక చక్రవర్తీ! ఇక్ష్వాకు వంశీయులంతా మహా పరాక్రమవంతులు, పరమ ధార్మికులు. నీవు వీరితో వియ్యమందడం అందరికీ హర్షం కలిగిస్తుంది. ద్యుతిమంతులు, ధృతిమంతులు అయిన మా రామ లక్ష్మణులకు మీ రామ సీత, ఊర్మిళలు అన్నివిధాలా ఈడూ జోడూ అయినవారు" అని వసిష్ఠ మహర్షి చెప్పాడు.

అప్పుడు జనక రాజర్షి వసిష్ఠుడికి వందనం చేసి, తన వంశ చరిత్రను విపులంగా విన్నవించాడు.

"మహర్షీ! సీత దేవకన్య. శివధనుస్సును ఎక్కుపెట్టిన మహా వీరునికే ఆమెను ఇచ్చి వివాహం చేయాలన్న నా సంకల్పం నెరవేరింది. ఇపుడు తాము, నా రెండవ కుమార్తె ఊర్మిళను లక్ష్మణుడికి ఇవ్వవలెనని హితవు చెప్పారు. మీ మాటను శిరసావహించి, మనసా ఆ ప్రకారమే ఊర్మిళా లక్ష్మణులకు కూడా వివాహం చేస్తాను" అన్నాడు జనకుడు. ఆ విధంగా చెప్పి ముహూర్త నిర్ణయానికి ఉపాధ్యాయులను సంప్రదించాడు.

చిన్న కుమారుడి వంక వాత్సల్యముతో చూస్తున్న దశరథ మహారాజును చూచి, 'ఓ రాజా! తాము రామ లక్ష్మణుల వివాహాలకు నాందీకార్యాలను జరిపించాలి. ఈ రోజు మఖా నక్షత్రము. ఎల్లుండి ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రం. వివాహానికి శుభస్కరమైన వేళ' అన్నాడు జనకుడు.

వసిష్ఠుడూ, విశ్వామిత్రుడూ ఈ వ్యవధిలో పరస్పరం సంప్రదించుకొని ఒక తీర్మానానికి రావడం లక్ష్మణుడు గమనించాడు. వారికి తోచిన ఊహను అతడు ఊహించుకొని ఆనందించాడు. క్రీగంట రాముడి వంక చూచి, 'నవ్వు ఎందుకు' అన్న అన్నగారి చూపు చూచి తలవంచుకొన్నాడు.

'నేను విశ్వామిత్రులూ ఆలోచించిన విషయం ఒకటి ఉంది' అంటున్నారు, వసిష్ఠులవారు.

పరేంగితజ్ఞుడు జనకుడు తక్షణం తన తమ్ముడు కుశధ్వజుడి వంక సాభిప్రాయంగా చూచాడు.

"జనకరాజా, నీ సోదరుడు కుశధ్వజుడు వీరుడు. ధార్మికుడు. ఆయన కూడా, మీతోపాటుగా రఘువంశీయులతో వియ్యామాడడం అన్నివిధాలా సమంజసమైనది. కుశధ్వజుడి కుమార్తెలు మాండవీ శ్రుతకీర్తులు ఇద్దరూ అసమాన లావణ్యాలు. రామానుజులైన భరత శత్రుఘ్నులు ఇద్దరూ పరాక్రమశాలులు. తేజోవంతులు. వీరికి అన్నివిధాలా యోగ్యులైన వరులు. వీరిని వారికి వరిస్తున్నాము. దిక్పాలకుల వంటి దాశరథులు నలుగురికీ మీ అన్నదమ్ములిద్దరూ మీమీ కుమార్తెలను ఇచ్చి

ఉగాది

వసంతం మెక్కిన
కోయిలమ్మ గళం విప్పింది
సాహితీ సంగీతాలు
జతకట్టిన వైనం..
ఉత్సవ సంబరం!
శోభాయమానం!!

–విజయశ్రీ. జి.

వివాహం చేసి మీ రెండు వంశాల వారు బాంధవ్యం కలుపుకోవడం శుభప్రదం" అన్నాడు వసిష్ఠుడు.

జనక మహారాజు, కుశధ్వజుడూ ఈ విషయం ఆలోచించి, వెంటనే ఆమోదించారు.

మహర్షులకు అంజలి ఘటించారు. "మీ ఆజ్ఞ మాకు కల్యాణప్రదమైనది. సంతోషంగా మేము శిరసావహిస్తున్నాము. ఎల్లుండి ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రం. ఒక్క ముహూర్తంలోనే నలుగురి వివాహాలు జరగాలని మేము కోరుతున్నాము" అన్నారు.

వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులూ, శతానందాది విప్రవరులూ ఈ వాక్యాన్ని ఆమోదించారు. లోకోత్తరమైన ఈ కల్యాణ సంకల్పాన్ని శ్లాఘించారు.

❖ ❖ ❖

జనక మహారాజు, కల్యాణవార్తను తెలుపుతూ శుభపత్రికలు నలుమూలలకూ పంపాడు. దేశం నలుదిశలా ఈ వార్త ప్రకటన చేయించాడు. పౌర్ణమి నాటి సముద్రంలా దేశంలో ఉత్సాహం పొంగి పరవళ్లు తొక్కింది. వెన్నెలలా సంతోషం వెల్లివిరిసింది. రామచంద్రుడి కీర్తిలా దశదిశలా వ్యాపించింది.

అతిశయోక్తులను అతి సామాన్య పదాల స్థాయికి దించే స్థాయిలో వాడవాడలా వీధివీధులూ అలంకరణలు జరిగాయి. మిథిలా నగరమే ఒక విశాలమైన వివాహ వేదికలా శోభాయమానంగా భాసించింది.

దశరథ మహారాజు పుత్రుల వివాహానికి నాందీ కాండనంతా శాస్త్రోక్తంగా జరిపించాడు. ఆరోగ్యవంతాలైన నాలుగు లక్షల గోవులను తెప్పించి వాటి కొమ్ములకు బంగారు తొడుగులు వేయించాడు. పాలు పిండుకోవడానికి కంచుపాత్రలు సమకూర్చి, వత్సాలతో సహా ఆ ధేనువులనూ, విశేషంగా ధనాన్ని దానం చేశాడు. ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్ర దివసోదయాన, విజయముహూర్తంలో పుత్ర కళత్ర బంధు మిత్రులతో బయలుదేరి, వసిష్ఠాది మహర్షులను ముందుంచుకొని మంగళవాద్యాలతో భేరీ తూర్య నాదాలతో జయదుందుభి ధ్వానాలతో వైభవంగా జనకమహారాజు యజ్ఞవాటికకు చేరాడు. మంగళ స్నానాలాచరించి, శ్రేష్ఠమణిభూషణాలతో అలంకరించుకొని కల్యాణ కంకణ ధారణ చేసిన రామలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు నలుగురూ తండ్రి కిరువంకలాచేరి బ్రహ్మదేవుడిని సేవిస్తున్న దిక్పాలకులవలె, విభవాన్ని ఇనుమడింప చేస్తున్న సుగుణాలవలె నిలచారు.

వసిష్ఠుడు యాగశాలలోకి వెళ్ళి, పెళ్ళి కుమారులు తరలి వచ్చారనీ, దశరథ మహారాజు కన్యాదాత రాకకై ఎదురు చూస్తున్నాడని జనకునికి హెచ్చరిక చేశాడు.

జనక చక్రవర్తి సరస దరహాసంతో, 'ఓ పూజ్యుడా! ఇదేమి రాయబారము?' అన్నాడు. "దశరథ మహారాజుకు ఈ సీమలో అడ్డేమిటి? ఆయన ఒకరి ఆజ్ఞకోసం ఆగడమేమిటి? ఈ రాజ్యం ఆయనది కాదా? ఇంకా ఆలస్యమెందుకు? నా కన్యలు నలుగురూ, ఇదుగో అలంకృతలై, దీపకళికలవలె వేదిక వద్ద కూర్చొని ఉన్నారు. వారిని వెంటనే తీసుకురండి" అన్నాడాయన.

అపుడు వసిష్ఠుడు దశరథ మహారాజును, పెళ్ళి కొడుకులను, ఋషులనూ, వివాహ వేదిక వద్దకు తీసుకువచ్చాడు.

పచ్చని కొబ్బరి ఆకులతో వేసిన చక్కని విశాలమైన పందిరి క్రింద శాస్త్రోక్తమైన వివాహ వేదిక నిర్మించి ఉంది. గంధ పుష్పాదులతో, నవాంకురాలతో అలంకరించిన బంగారు పోలికలూ, నానా వర్ణ రంజితాలు అయిన కుంభాలూ, ధూపదీపాలు అమర్చే స్తంభాలూ, శంఖాల వంటి చిత్ర విచిత్ర రూపాలలో ఉన్న కలశాలూ, ఇంకా అర్ఘ్యజలం, అక్షతలూ, ఫలాలు ఉంచిన రకరకాల పళ్ళెరాలూ ఆ వేదిక చుట్టూ అందంగా అమర్చారు. ఇవి కాక, అక్కడ కూర్చున్న మహర్షుల వల్ల ఆ వేదిక తేజోవంతంగానూ, చుట్టూ చేరిన ఆనందోత్సాహాలతో కల్యాణ శోభాయమానంగానూ రాజిల్లింది.

జనకమహారాజు ప్రార్థన పురస్కరించుకొని వసిష్ఠుడు విశ్వామిత్ర శతానందోపాధ్యాయులను ముందుంచుకుని వివాహకాండ ఆరంభించాడు. వేదిక మధ్య అగ్నిహోత్రాన్ని ఏర్పరచాడు. శాస్త్ర విహితంగా దర్భలు పరచాడు. సమంత్రకంగా హోమం చేశాడు. అపుడు జనకుడు లేచి సీతవంక చూశాడు. మధుపర్కాలు ధరించి మనోజ్ఞ భూషణాలతో అలంకరించుకొన్న జానకి, వేదంలా మహద్వంతమైన, వెన్నెలవలె తెల్లనైన ప్రియవచనం వలె మధురమైన మందహాసం చల్లగా ప్రవర్తిస్తూ సాక్షాన్మహాలక్ష్మిలా గోచరించింది.

సుహాసిని సీతను జనకుడు అగ్నిహోత్రం వద్దకు తీసుకుని వచ్చాడు. ఆ పైన రామచంద్రుడిని ఆహ్వానించాడు.

అక్కడ నీలమేఘ శ్యాముడు రాముడు అగ్నిహోత్ర కాంతులలో అద్భుతుడై గోచరించాడు. పురుషోత్తముడై ప్రకాశించాడు. సాక్షాత్పరాత్పరుడే నిలచాడనిపించాడు. ఆయనను కన్నతండ్రి దశరథుడు, కన్నెనిస్తున్న జనకుడు, విద్య ప్రసాదించిన విశ్వామిత్రుడు, కులపతి

వసిష్ఠుడూ, అతని అనుంగు సోదరుడు లక్ష్మణుడు కూడా ఆ నల్లని పెళ్ళికొడుకులో అద్వితీయమైన తేజాన్ని దర్శించి ముహూర్తకాలం పాటు విభ్రాంతులై కర్తవ్య జ్ఞానం కోల్పోయారు. ఏకకాలంలో అత్యంత దర్శ నీయుడుగానూ, సత్యంవలె దుర్నిరీక్ష్యుడుగానూ ప్రకా శించిన లోకైక మంగళ విగ్రహుడిని చూచి, చూడలేకా గ్రహించలేకా అనుభవైక వేద్యమైన ఆనంద స్థితిని అందుకున్నారు. క్షణం తరువాత, ఈ లోకోత్తరుడి లోకకల్యాణ కార్యక్రమంలో తామీ భూమికలు నిర్వహిస్తున్నారన్న తలపు రాగానే వారందరికీ శరీరాలు పులకలెత్తాయి.

❖ ❖ ❖

కమలపత్రేక్షుడు రాముడు మధుమధుర మంద హాసం చేశాడు. ముహూర్తం మించిపోతూందని గ్రహించి జనకమహారాజు జలకలశం పైకెత్తాడు.

"ఇయం సీతా–" అన్నాడాయన సముద్ర గంభీర స్వరంతో.

కమలలోచనాలుపద్మదళాయితాక్షివంక చూశాయి.

జనకుని సరసత్వం లక్ష్మణునికి ఆహ్లాదం కలిగిం చింది. "ఇదేనయ్యా సీత... నీవు సిద్ధాశ్రమం నుండి మిథిల వచ్చేదాకా, శివ ధనుర్భంగం చేసిన ముహూర్తం నుండి ఈ శుభ ఘడియదాకా, ఎప్పుడు చూస్తానని ఆరాటపడుతున్న సీత యిదేనయ్యా" అంటున్నది జనకుడి వాక్యం.

"–మమ సుతా" అన్నాడు కన్యాదాత.

"కన్య ఘనతకు ఆ ఒక్క ముక్క చాలుగదా– జనకసుతకావడం" అనుకున్నారు సభ్యులంతా.

"లక్ష్మీదేవిని శ్రీ మహావిష్ణువుకు ఇవ్వగలుగుతున్న భాగ్యశాలి" అనుకున్నారు.

జ్ఞాని జనకుడు మాత్రం తన భూమిక గురించి దురభిప్రాయపడలేదు. "మా లక్ష్మి సాక్షాత్తూ మహా లక్ష్మి. ఈమెను నీకు ఒకరివ్వడం ఏమిటి, నీవే గ్రహిం చాలి" అని ధ్వనించిందాయన ఉచ్చరించిన 'పాణీ గృహ్ణీష్వ పాణినా' అన్న వాక్యార్థం; అందరి హృదయా లలోనూ...

ఆపైన మామగారుగా ఒప్పగించి, దీవించాడు. "నాయనా రామా! నా కూతురు నీకిక సహధర్మచారిణి. నీ వెంట నీ నీడలా ఉంటుంది. ఈమె చేతిని పట్టుకో. నీకు శుభం అవుతుంది" అంటూ సమంత్రకంగా శ్రీరాముడి చేతిలో నీళ్ళు వదిలాడు జనకుడు.

మంగళవాద్యాలు మిన్నంటాయి; మింట దేవ దుందుభులు మ్రోగాయి. పందిరి శుభాక్షతలను కురి సింది. ఆకాశం దివ్యాక్షతలను కురిసింది. దివీ, భువీ కూడా ఒకటై దంపతులను దీవించాయి.

లోకమంతా హర్షపులకాంకితం అయింది.

జనకుడు వెంటనే లక్ష్మణుడిని పిలిచాడు. "నాయనా లక్ష్మణా! నీకు శుభమవుతుంది. వెంటనే వచ్చి, ఇదిగో మా ఊర్మిళ చేతిని చేబట్టు... ఓ రఘు నందనా! భరతుడా! నీవు మాండవి కరాన్ని పరి గ్రహించు. మహాబాహూ! శత్రుఘ్నా! నీవు శ్రుతకీర్తి హస్తాన్ని పట్టుకో. ఓ రఘుకుల దీపకులారా! మీరంతా ఇపుడు అగ్ని సాక్షిగా గ్రహిస్తున్న మీ భార్యలతో సౌమ్యులై ధర్మపథం తప్పక చరించవలసింది" అన్నాడు.

శ్రీ రామలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు నలుగురూ సీత ఊర్మిళ మాండవీ శ్రుతకీర్తుల చేతులు పట్టుకుని అగ్నికి, వివాహవేదికకు, చక్రవర్తులిద్దరికీ, మహర్షు లందరికీ ప్రదక్షిణం చేశారు. వారికి నమస్కరించారు. పిమ్మట వేదికపై కూర్చున్నారు. తిరిగి శాస్త్రోక్తంగా కన్యాదాన, పరిగ్రహణాదికాలు జరిగాయి. ఆ వధూ వరుల చేతులు పట్టుకొని ముమ్మారు అగ్నికి ప్రదక్షిణం చేసి వందన మాచరించారు. పూలవాన కురిపించారు. గంధర్వులు స్పృహణీయమైన మాధుర్యాన్నంతా గానం లోకి అనువదించి భువికి దించారు. అప్సరసలు ఆనందాతిశయంతో నర్తించారు.

విజయ దుందుభులు, తూర్యనాదాలు మరొకమారు దశదిశలా మారుమ్రోగాయి.

రఘురాముడు తన దక్షిణ హస్తంతో సీతావధూటి పాణి పల్లవాన్ని మృదువుగా అదిమాడు.

ఆ పరమకల్యాణి మందహాసం, సిగ్గు దొంతరలతో అందంగా కలిసిపోయింది. సీతారాముల మధ్య ఆ క్షణార్థంలో జరిగిన ఈ రహస్య మధురసరాగవృత్తం, నేటికీ వధూవర కరకమలాలలో పునఃపునరావృతం అవుతూనే వుంది. లోకమంతటా పాణిగ్రహణ మధుర క్షణాల వేళ వధూవరులంతా సీతారాముల ఈ అను రాగాన్ని ప్రస్తరిస్తూ వారిని స్మరిస్తూ తరిస్తూ ఉన్నారు.

శుభమ్

పెట్రోలు దెబ్బ

సిటీలో / రోడ్డెంబడి అందరూ
నాకేసి నవ్వుతున్నట్లుంది
ఈ సైకిలోడు / ఎవడ్రా అని కాబోలు!

–మహమ్మద్ తహసీన్ అలి